

Museo on satsaus tulevaisuuteen

Museoliiton kärkiteemat alue- ja kuntavaaleissa

Museoliitto korostaa alue- ja kuntavaalivuonna 2025 kolmea tärkeää teemaa: Museo luo elinvoimaa, Hyvinvointia museosta sekä Lasten ja nuorten museo.

Kuntien ylläpitämällä museoilla on Suomessa suuri arvo. Kunnat ovat määrällisesti Suomen merkittävin ammatillisia museoita ylläpitävä taho.

Museot huolehtivat siitä, että kulttuuriperintömme säilyy myös tuleville kuntalaisille. Museossa ihminen pääsee osaksi yhteistä tarinaa. Osallisuus kannattelee henkistä toimintakykyä ja vahvistaa siten myös huoltovarmuutta. Museo on kunnalle investointi, joka kantaa pitkälle tulevaisuuteen.

Museo luo elinvoimaa

Museot ovat alueillaan elinvoimatekijä ja osa alueellista kulttuuri- ja elinkeinopolitiikkaa. Osassa Suomen kaupunkeja museot ovat myös rakenteellisesti tai toiminnallisesti osa elinvoimaa tukevia rakenteita.

Museo on paitsi kuntalaisten kulttuuripalvelu, se on myös innovaatioympäristö ja luovan talouden alusta, joka synnyttää ympärilleen uutta liiketoimintaa. Museopalveluihin kytkeytyy mm. digitaalisen kehittämisen kumppanuuksia, tapahtumataloutta ja museoelämystä täydentäviä palveluita, kuten kahviloita ja ravintoloita. Museo on ekosysteemin ydin, jonka menestys ruokkii muita toimijoita.

Museot luovat ympärilleen kysyntää, joka on moninkertainen verrattuna niiden saamaan julkiseen tukeen. Museosta hyötyy koko alue. Museot ovat kaupolle, majoitus- ja ravintolapalveluille sekä liikenneyrityksille hyvä kumppani. Kaikki tämä tuo verotuloja.

Kulttuurimatkailija valitsee kohteensa useimmiten sen perusteella, kuinka houkuttelevia museoita, kulttuuriperintökohteita ja taidetta on tarjolla. Peräti 80 prosenttia suomalaisista haluaa nähdä kulttuuriperintöä matkustaessaan.

Matkailijoiden lisäksi museot houkuttelevat asukkaita ja etenkin koulutettua väestöä sekä lapsiperheitä. Museot vahvistavat paikallista identiteettiä osana kunnan pitovoimaa. Valtaosa, 76 prosenttia suomalaisista sanoo, että kulttuuriperintö lisää asuinalueen viihtyisyyttä ja arvoa. Myös taidemuseoiden tuottamalla ja ylläpitämällä julkisella taiteella on vahva kannatus. 70 prosenttia suomalaisista haluaa kokea taidetta arkisissa ympäristöissään.

Hyvinvointia museosta

Museo vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia tuomalla ihmiset osaksi yhteisön tarinaa. Museo voi sitoa muualta muuttaneen väestön uuteen kotipaikkaansa, kun se tiedon, taiteen ja elämysten kautta avaa yhteisön arvoja ja arvostuksia.

Museokäynti on kokemus, joka vaikuttaa hyvinvointiin monin tavoin. Se tukee kognitiivista ja fyysistä hyvinvointia. Museossa vierailaan usein yhdessä muiden kanssa, ja samalla vahvistuu sosiaalisen hyvinvoinnin lisäksi tunne merkityksellisyydestä ja yhteenkuuluvuudesta. Vaikutukset korostuvat epävarmoina aikoina, kun resilienssi uhkaa horjua. Museo näyttää, kuinka haasteista ja vaikeuksista on ennenkin selvitetty.

Ikääntyvän Suomen kannattaa huomioida museot hoivamurroksessa, jossa luodaan hyvän hoivan periaatteita väestölle. Kulttuurin mittavat ja laajat hyvinvointivaikutukset on osoitettu mm. WHO:n laajassa raportissa, jossa kulttuurilla on yhteys sekä terveyden edistämiseen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn että sairauksien hoitoon ja hallintaan. Hyvinvointialueille museot ovat hyviä kumppaneita kulttuurihyvinvoinnin edistämässä.

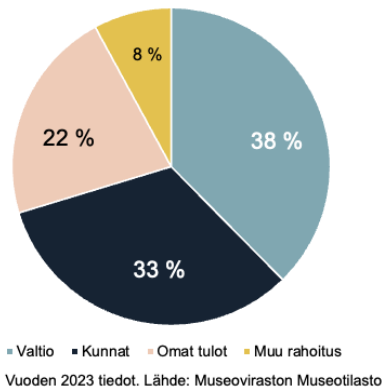
Lasten ja nuorten museo

Museot palvelevat kaikenikäisiä kasvavia kuntalaisia. Päiväkotiryhmät, koululaiset ja opiskelijat ovat museoiden tärkeitä asiakkaita, joille tarjotaan omia palveluja. Kulttuuriperintökasvatus auttaa lasta kasvamaan osaksi yhteisöään ja ymmärtämään yhteistä historiaa. Museon taidekasvatus syventää ja täydentää opetusta sekä innostaa harrastamaan.

Museotyö kytkeytyy tiiviisti opetukseen ja kasvatukseen. Erityinen yleisösuhte lapsiin ja nuoriin osoittaa, kuinka museoinvestoinnit palaavat laajasti kunnan käyttöön. Vuonna 2022 Suomen museoissa järjestettiin lähes 10 000 työpajaa, joista yli puolet oli suunniteltu lapsille ja nuorille. Valtaosa lasten ja nuorten museokäynneistä on ilmaiskäynnejä, mikä parantaa museoiden saavutettavuutta merkittävästi.

Museossa nuori saa tilaa ja paikan toimijuuteen. Museon tärkeä tehtävä on vahvistaa toivoa ja rakentaa uskoa tulevaisuuteen. Lapset ja nuoret pääsevät museossa luomaan tulevaisuusperintöä: tekemään valintoja, tekoja ja käytäntöjä, jotka vaikuttavat tulevaisuuden rakentumiseen. Panostus lasten ja nuorten museopalveluihin on tulevaisuusteko.

Museoiden rahoitus

Kunnat ja museot

Yli puolet Suomen 152 ammatillisesti hoidetusta museosta on kunnallisia. Kunnilla on yhteensä 77 museota ja säätiöt sekä yhdistykset ylläpitävät yhteensä 63 museota. Valtio ylläpitää kahdeksaa museota ja muut tahot neljää museota.

Monella museolla on useita museokohteita, joita on yhteensä yli 320. Puolet näistä on kulttuurihistoriallisia museoita, neljännes erikoismuseoita, noin viidennes taidemuseoita ja loput luonnontieteellisiä sekä yhdistelmämuseoita.

Kunnat ovat valtion rinnalla museoiden merkittävin rahoittaja. Ne vastaavat 33 prosentista museorahoituksesta, kun valtion osuus on 38 prosenttia.

Museot ovat Suomessa ennennäkemättömän suosittuja. Vuonna 2023 rikottiin käyntimääräennätys, kun museoissa käytiin yli 8,7 miljoonaa kertaa.

Lähteet:

Museoiden taloudellinen vaikuttavuus. Piekkola, Hannu; Suojanen, Otto; Vainio, Arttu. Vaasan yliopisto 2013

Museoiden kävijätutkimus 2021: Aluetaloudelliset vaikutukset. https://museoliitto.fi/wp-content/uploads/2023/11/Museoiden_kavijatutkimus_Aluetalous_28-2-2022-Vain-luku.pdf

Kulttuurimatkailun vaikuttavuusselvitys: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-054-5>

Kulttuuriperintöbarometri 2021. Museovirasto, opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö.

<https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/julkaisut/kulttuuriperintobarometri>

Julkisen taiteen kysely 2022, Taiteen edistämiskeskus. <https://www.taike.fi/fi/file-download/download/public/1451>

Chatterjee, H. & Camic, P. (2015). The health and well-being potential of museums and art galleries. Arts & Health, 7(3), 183–186.

Fancourt, Daisy & Finn, Saoirse. (2019). What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. World Health Organization.

<https://iris.who.int/handle/10665/329834>.

Falk, John H.; Nicole, Claudio ja Meier, David. Measuring the Public Value of Finnish Museum Experiences. Institute for Learning Innovation, 2023.

Demos Helsingin Hoivan uusi logiikka -hanke. <https://museoliitto.fi/hoivan-uusi-logiikka/>

Museoviraston Museotilasto: <https://www.museotilasto.fi/statpublications>

Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030:

<https://okm.fi/julkaisu?pubid=URN:NBN:fi-fe2023021527420>